

614.31

Szerző

Cím A tej.

Hely

Idő

1913

Személy

Forrás:

Esti ujság

Bp.

1913 1/15

(Köt. v. füz.)

Helyszám

(Hely)

(Idő)

Oldalsz.

A tej.

— A táplálkozó Budapest. —

A tejnek a jelentőségét, kapcsolatosan az ember táplálkozásával, főleg magyarán. A csecsemő számára a tej maga az élet, a kicsi gyermek számára majdnem ugyanannyi és még a felnőtt, teljesen kifejldött ember is vissza-visszatér ehhez az izes, nemes táplálékhoz, a mely az egészségesnek erő, a betegnek — nagyon sokszor — gyógyulás. És — azonfölül — a tej nemcsak egyetlen formában jelentkezik az asztalunkon. Anyagának legértékesebb része tejföllé sűrűsödve, avagy vajjá tömörítve — nyílt őszinteséggel, vagy lappangó zamatként ott van csaknem minden enniálóban.

A tej, ha jó, egészséget, szívósságot és energiát jelent. A tej, ha rossz, jelenti a testi nyomorúságot, a lelki petyhüdséget, a küzdésre való alkalmatlanságot. A ki a tejet védi, az az embert védi. A ki a tejet megrontja, az az embert rontja meg és nemcsak azt az embert, a ki a rossz tejet issza, hanem az utána következő nemzedéket is. A pálinka ellen már világszerte folyik a harc. Az ezreket és százezreket mérgező rossz és hamis tej ellen azonban még nincs egyesület, nincs liga, nincs világszövetség. Igaz viszont, hogy a tejhamisítás nem is olyan mindenütt jelenvaló veszedelem, mint az alkohol.

Ezzel, mint még egy-két nagy csufággal, leginkább csak Magyarország és főképp Budapest dicsekedhetik. A nyugateurópai nagyvárosokban is nyomára akadni ezerféle visszaélésnek, a mely az élelmicikkek tápláló-értékét csökkenti, hogy a jövedelmezőségét fokozza, ám a tejhez sehol senki nem nyúl hozzá: A tej mindenütt szent dolog, mert a tej fakasztja a gyermek arcán a rózsát, a tej csillogtatja mosolygósan a gyermek szemét.

Nálunk azonban másként van: éppen megfordítva. A hamisítók ugyan semelyik élelmiszerünknek sem irgalmaznak, de a legmohóbban, a legundorib-

több lelketlenséggel mégis csak a tejevetik reá magukat. A tudatlan és szegény sváb paraszttól kezdve a szabadkai művelt milliomosig, mindenki, a ki tejet termel, vagy tejet árusít, természetes jogának tartja, hogy a tejet tápláló tartalmától, a zsirtól megfoszsa, közönséges meghatározással: leföllözze. Igaz, hogy ezzel a joggal egyetemben kötelességet is ösmernek e derék gyilkosok: az értékétől megfosztott tej mennyiségének a növelését — akár hártalanul is — vízzel. Ez Magyarországon olyan általános valami, akár csak a paprikás csirke, meg a gulyás. A fővárosi élelmiszervizsgáló intézetnek az igazgatója, kapcsolatosan a tejhamisítással, ezt mondta nekünk:

— Ha figyelembe vesszük, hogy

az ellenőrzés nálunk meg távolról sem kielégítő és a kihágási esetek nagyobbik része fölfedezetlen marad, azt hiszem, nem követek el hibát, ha az intézet statisztikai adatait általánosítom. És, hogy a helyzet az évek folyamán nem javult, azt a tejről akarom bizonyítani. Azért éppen a tejről, mert egyik legfontosabb élelmiszerünk és mert az emberiség leggyöngébb részének, a gyermekeknek és a betegeknek majdnem egyetlen és nélkülözhetetlen táplálószer és mert — éppen ennélfogva — mi is a tej ellenőrzésére vetjük a legnagyobb súlyt. A kerületi elüljáróságok által beküldött tejmin-tákból hamisított volt:

1902-ben	26.1 százalék
1903-ban	28.5 „
1904-ben	34.6 „
1905-ben	43.9 „
1906-ban	35.3 „
1907-ben	39.4 „
1908-ban	34.0 „
1909-ben	41.6 „
1910-ben	44.0 „
1911-ben	50.2 „

— Ezerkilencszázkettőtől fogva tehát a tejminták között mindinkább növekszik a kifogásoltak (hamisítottak) száma. A tejhamisítás nemhogy csökkent volna, hanem még növekedett a hamisítások száma, a mihez mindenestre a folyton emelkedő áraknak is van közük. Hasonlóké-

pen van az ügy a többi élelmicikkel kapcsolatosan is.

Borzalmas kép és borzalmas statisztika. Tíz év alatt csaknem száz százalékkal megnőtt a tejhamisítás eseteinek a hivatalosan is megállapított száma, a miből elgondolhatni, hogy milyen mértékű lehet a tejrontás a valóságban. Mert hiszen mi is megállapítottuk, de maga a tudós igazgató sem tagadja, hogy a fővárosban az ellenőrzés távolról sem kielégítő és a kihágási esetek nagyobbik része fölfedezetlen marad. Milyenné alakulna a statisztika, ha a fölfedezetlen esetek is napvilágra derülnének?

Talán jobb is ilyenformán, a mikor csak sejtjük a teljes igazságot, hiszen az a fél-igazság, a mit tudunk, már magában véve is kétségbeejtő. Valószínű, hogy ha megfelelően nagy ellenőrző szervezetünk volna, következésképp a Budapestre szállított tejnek nem egy töredéke, hanem a nagyobb része kerülne vegyi megvizsgálásra, az illetékes hatóság kénytelen volna megállapítani, a lakosság pedig tudomásul venni, hogy a magyar fővárosban talán még a milliomosok is valami gyalázatos, pocsék folyadékot fogyasztanak el akkor, a midőn tejeért adtak pénzt. Hát még a szegények . . .